JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
SIEGBERT ALBER
1 päivänä heinäkuuta 1999 *

A Johdanto

1. Valittajat ovat elokuvien tuottaja- ja levittäjäyhtiöinä hakeneet rahoitustukea kahden elokuvan levittämiseen. Komissio ja European Film Distribution Office — Europäisches Filmbüro eV (jäljempänä EFDO) hylkäsivät tämän hakemuksen. Valittajat nostivat tätä päätöstä vastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kanteen, joka hylättiin 19.2.1998 annetulla tuomiolla. [1] Nyt esillä olevassa asiassa valittajat hakevat muutosta tähän tuomioon.

2. Rahoitus evättiin kahdesta syystä. Näiden levittäjäyhtiöiden ensimmäisen elokuvan osalta hakemuksessa ei ollut mainittu vähintään kolmea eri levittäjää, sillä nämä yhtiöt olivat vain saman levittäjäyhtiön tytäryhtiöitä. Toiseksi komissio ei vielä ollut lopettanut EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaan (josta on tullut EY 81 artiklan 3 kohta) perustuvaa poikkeuslupamenettelyä [2] eikä se halunnut puuttua tähän menettelyyn tekemällä rahoitustukea koskevan päätöksen. Silloiset kantajat väittivät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olleessa oikeudenkäynnissä, että epäävä päätös oli tehty rahoitustukea koskevien myöntämisperusteiden vastaisesti ja että sen perusteluissa oli useita virheitä. Valittajat väittävät, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kannetta hylätessään tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että komissiolla on harkintavaltaa, kun se myöntää rahoitustukia, että se on korvannut komission perustelut omillaan ja että se katsoo virheellisesti rahoitustuen myöntämisen ja poikkeuslupamenettelyn liittyvät toisiinsa.

* Alkuperäinen kieli: saksa.

1 — Yhdistetyt asiat T-369/94 ja T-85/95, DIR International Film ym. v. komissio (Kok. 1998, s. II-357).

2 — Neljännen valittajan osalta jo olemassa olevan poikkeusluvan uudistaminen oli epävarmaa epäämispäätöstä tehtäessä. Sitä vastoin oli osoitettu, että UIP:n tytäryhtiöiden — eli valittajien 1—5 — tulevaisuus riippui niiden emoyhtiöstä, jonka toiminta olisi päättynyt, jos EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaan perustuvaa poikkeuslupaa ei olisi uudistettu. Näissä olosuhteissa oli ilmeistä, että nämä tytäryhtiöt eivät olisi kyenneet jatkamaan toimintaansa, jos komissio ei olisi uudistanut UIP:n poikkeuslupaa.

B Sovellettavat oikeussäännöt

3. Valittajat olivat tehneet MEDIA-ohjelmaan liittyviä rahoitushakemuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esittää tuomionsa 1—12 kohdassa tästä ohjelmasta seuraavaa:

"1 Neuvosto teki 21.12.1990 päätöksen 90/685/ETY toimintaohjelman täytäntöönpanosta Euroopan audiovisuaalisen teollisuuden kehityksen edistämiseksi (MEDIA) (1991—1995) (EYVL L 380, s. 37); MEDIA on lyhenne, joka muodostuu sanoista 'mesures pour encourager le développement de l'industrie audiovisuelle' (toimenpiteet audiovisuaalisen teollisuuden kehityksen edistämiseksi). Neuvosto toteaa tässä päätöksessään ensinnäkin, että Eurooppa-neuvosto pitää Euroopan audiovisuaalisen kapasiteetin vahvistamista erityisen tärkeänä (johdanto-osan ensimmäinen perustelukappale). — — Lisäksi neuvosto korostaa, että Euroopan audiovisuaalisen teollisuuden olisi poistettava markkinoiden pirstoutuneisuus ja mukautettava kapea-alaisia ja kannattamattomia tuotanto- ja levitysrakenteitaan (johdanto-osan 14. perustelukappale), ja että tässä yhteydessä on suotavaa kiinnittää erityistä huomiota pieniin ja keskisuuriin yrityksiin (johdanto-osan 15. perustelukappale).

2 Päätöksen 90/685/ETY 2 artiklassa luetellaan MEDIA-ohjelman tavoitteet, jotka ovat seuraavat:

— —

— elvyttää ja vahvistaa eurooppalaisten audiovisuaalisten tuotteiden kilpailukykyistä tarjontakapasiteettia, ottaen erityisesti huomioon pienten ja keskisuurten yritysten osuus ja vaatimukset, kaikkien kyseisten tuotteiden alkuperäiseen luomiseen osallistuvien ammattilaisten oikeutetut edut sekä niiden Euroopan maiden tilanne, joilla on alhaisempi audiovisuaalinen tuotantokapasiteetti ja/tai suppea maantieteellinen alue ja kielialue,

— lisätä Euroopan sisäistä elokuvien ja audiovisuaalisten ohjelmien vaihdantaa ja hyödyntää mahdollisimman paljon erilaisia Euroopassa käytettäviä tai suunnitteilla olevia levityskeinoja — —,

— vahvistaa eurooppalaisten tuotanto- ja levitysyhtiöiden osuutta maailmanmarkkinoilla,

— edistää pääsyä uuteen, erityisesti eurooppalaiseen, viestintäteknologiaan sekä edistää sen käyttöä audiovisuaalisten teosten tuotannossa ja levityksessä,

— —.

3 Lisäksi komissio totesi audiovisuaalisesta politiikasta annetussa tiedonannossaan (s. 9), että — — EFDO, joka on Hampurissa (Saksa) rekisteröity yhdistys, 'edistää yhteislevitysverkostojen luomista suosimalla sellaisten yritysten välistä yhteistyötä, jotka aiemmin toimivat kukin erikseen kansallisella alueellaan'.

4 Päätöksen 90/685/ETY 7 artiklan 1 kohdassa säädetään, että komissio vastaa MEDIA-ohjelman täytäntöönpanosta. Päätöksen 90/685/ETY liitteessä I olevan 1.1 kohdan mukaan yksi MEDIA-ohjelman toimeenpanon muoto on EFDOn toiminnan huomattava kehittäminen elokuvateattereissa esitettävien eurooppalaisten elokuvien poikkikansallisen levityksen edistämiseksi.

5 Tätä varten komissio on tehnyt EFDOn kanssa sopimuksia, jotka koskevat varojen jakamista MEDIA-ohjelmasta. — —

6 Kyseisen sopimuksen 3 artiklan 2 kohdassa viitataan sopimuksen liitteessä 3 esitettyihin yhteistyösääntöihin, jotka ovat olennainen osa sopimusta. — — Niiden mukaan on ennakolta hankittava komission edustajien suostumus muun muassa silloin, kun on kyse MEDIA-ohjelman täytäntöönpanoon liittyvästä asiasta ja silloin, kun on kyse 'yleensäkin neuvotteluista, jotka saattavat vaikuttaa komission ja poliittisten päätöksentekijöiden ja/tai ammattijärjestöjen välisiin suhteisiin' (1 kohdan g alakohta).

7 EFDOn toiminnassa noudatetaan sen itsensä laatimia ohjesääntöjä, jotka komissio on hyväksynyt — —. Ohjesääntöjen mukaan EFDO hallinnoi rahastoa, josta myönnetään elokuvien levittäjille korottomia lainoja, joiden suuruus on enintään 50 prosenttia elokuvan levityksestä aiheutuvista arvioiduista kustannuksista ja jotka maksetaan takaisin ainoastaan, jos elokuvasta saadut tulot peittävät arvioidut kustannukset siinä maassa, jota varten laina on myönnetty. Lainan tarkoituksena on vähentää elokuvien levitykseen liittyviä riskejä, ja sillä tuetaan sellaisten elokuvien esittämistä, joiden mahdollisuudet päästä elokuvateattereihin olisivat vähäiset ilman täl-

laista rahoitusta. Lainahakemuksia koskevat päätökset tekee EFDOn valintakomitea.

8 Näiden ohjesääntöjen VI osaston 2 kohdan mukaan EFDOn valintakomitea tutkii hakemukset — — ja myöntää lainoja vaaditut edellytykset täyttäviin hankkeisiin kunnes rahaston varat on käytetty loppuun.

— —

10 Ohjesääntöjen III osaston 1 kohdan a alakohdan mukaan EFDOn rahoitusta hakevien on täytettävä muun muassa seuraavat edellytykset:

'Vähintään kolmen eri levittäjän, jotka ovat vähintään kolmesta eri [Euroopan] unionin jäsenvaltiosta tai valtioista, joiden kanssa on tehty yhteistyösopimus, on sovittava elokuvan esittämisestä elokuvateattereissa. Kaikkien kyseessä olevien levittäjien on toimitettava hakemuksensa samaan määräpäivään mennessä.'

11 Ohjesäännöissä määrätään lisäksi etusijajärjestys, jota noudatetaan valittaessa levityshankkeita (VI osaston 1 kohta):

'1. etusija

Sellaisilla levityshankkeilla (elokuvilla), joihin osallistuu mahdollisimman monta levittäjää ja joilla siis taataan elokuvan levitys mahdollisimman monissa maissa, on etusija sellaisiin hankkeisiin nähden, joihin osallistuu vähemmän levittäjiä tai maita.

2. etusija

Sellaisten maiden hankkeilla (elokuvilla), joista elokuvien vientiä pidetään vaikeana, on etusija kaikkien muiden maiden hankkeisiin nähden. EFDOn kokeiluvaiheen arvioinnin jälkeen ja johtokunnan päätöksen mukaan maina, joista elokuvia on vaikea viedä, on pidettävä kaikkia Euroopan unionin jäsenvaltioita — — lukuun ottamatta Ranskaa, Isoa-Britanniaa ja Saksaa — — .

3. etusija

Jos useat hankkeet täyttävät samalla tavalla edellä esitetyt arviointiperusteet, etusija annetaan sellaisissa maissa tehdyille elokuville, joiden elokuvat eivät vielä ole saaneet tukea rahastosta tai joiden elokuvat ovat harvemmin saaneet tukea.

4. etusija

Jos lisäperusteet ovat tarpeen, etusija annetaan hankkeille, joilla on levityskonseptinsa vuoksi todennäköisesti paremmat mahdollisuudet menestyä, kun ne tulevat elokuvateattereihin.'

12 Lopuksi ohjesääntöjen VI osaston 3 kohdan mukaan rahoitushakemus voidaan hylätä perusteluja esittämättä, jos EFDO saa suoraan tai välillisesti tietoonsa seikan, jonka perusteella voidaan epäillä, ettei lainaa makseta tai ettei sitä pystytä maksamaan asianmukaisesti takaisin."

C Tosiseikat

4. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti valituksenalaisen tuomion 13—22 kohdassa seuraavat tosiseikat:

"13 Ensimmäinen kantaja DIR International Film Srl ja kolmas kantaja Union PN Srl ovat italialaisen Maniaci Sentimentali -elokuvan tuottajia ja toisena mainittu kantaja Nostradamus Enterprises Ltd on englantilais-saksalaisena yhteistuotantona toteutetun Nostradamus-elokuvan tuottaja. Neljäs kantaja United International Pictures BV (jäljempänä UIP) on Paramount Communications Inc:n (yhdysvaltalainen yhtiö), MCA Inc:n (japanilainen yhtiö) ja Metro-Goldwyn-Mayer Inc:n (ranskalainen yhtiö) yhteisyritys, jossa näillä yrityksillä oli kanteen nostamisen ajankohtana yhtä suuret omistusosuudet; UIP:n pääasiallisena toimintana on kokoillan elokuvien levitys kaikkialla maailmassa Yhdysvaltoja, Puerto Ricoa ja Kanadaa lukuun ottamatta. Viides kantaja United International Pictures AB (Ruotsi), kuudes kantaja United International Pictures APS (Tanska), seitsemäs kantaja United International Pictures A/S (Norja), kahdeksas kantaja United International Pictures EPE (Kreikka), yhdeksäs kantaja United International Pictures OY (Suomi) ja kymmenes kantaja United International Pictures y Cía SRC (Espanja) ovat UIP:n tytäryhtiöitä ja toimivat paikallisina levittäjinä kotivaltioissaan (jäljempänä tytäryhtiöt).

14 Elokuvan Maniaci Sentimentali tuottajien pyynnöstä UIP lähetti 28.7.1994

EFDOlle rahoitushakemuksen kyseisen elokuvan levittämiseksi Norjassa, Suomessa, Ruotsissa, Tanskassa, Kreikassa ja Espanjassa näissä maissa olevien tytäryhtiöidensä kautta (ja Portugalissa Filmes Lusomundo SARL:n kautta, joka ei ole sidossuhteessa UIP:hen).

15 Samana päivänä UIP teki elokuvan Nostradamus tuottajan pyynnöstä EFDOlle rahoitushakemuksen mainitun elokuvan levittämiseksi Norjassa, Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa näissä maissa olevien tytäryhtiöidensä kautta.

16 EFDOn ja komission välisestä kirjeenvaihdosta — — käy ilmi, että komissio pyysi 7.9.1994 päivätyssä telekopiossaan, ettei EFDO tee päätöstä UIP:n tytäryhtiöiden rahoitushakemusten osalta ennen kuin komissio ratkaisee UIP:n hakemuksen poikkeusluvan uusimisesta. Samana päivänä päivätyssä telekopiossaan komissio pyysi uudelleen, ettei EFDO ratkaise kyseisenä päivänä näitä hakemuksia ja että se lykkää niiden käsittelemistä siihen saakka, kun komissio on tehnyt lopullisen päätöksen UIP:tä koskevasta asiasta, jota se parhaillaan käsitteli.

17 UIP:n tytäryhtiöt saivat 12.9.1994 telekopiona EFDOn kirjeet (jäljempänä riidanalaiset kirjeet), joissa todettiin, että EFDOn komitea oli lykännyt päätöksentekoa elokuvia Nostradamus ja Maniaci Sentimentali koskevien hakemusten osalta siihen saakka, kun Euroopan yhteisöjen komissio on tehnyt yleisen päätöksensä UIP:n asemasta Euroopassa. Edellä mainittu yleinen päätös tarkoitti asianosaisten mukaan päätöstä, joka komission oli määrä tehdä UIP:n hakemuksesta, joka koski EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla myönnetyn poikkeusluvan uusimista; poikkeuslupa koski kolmen emoyhtiön välistä sopimusta yhteisyrityksen perustamisesta ja siihen liittyviä sopimuksia, jotka koskivat pääasiallisesti kokoillan viihdeelokuvien tuottamista ja levitystä. ETY:n perustamissopimuksen 85 artiklan soveltamisesta 12 päivänä heinäkuuta 1989 tehdyllä komission päätöksellä 89/467/ETY (IV/30.566 — UIP) myönnetty poikkeuslupa oli voimassa 26.7.1993 saakka (EYVL L 226, s. 25).

18 Riidanalaiset kirjeet saatuaan neljä ensin mainittua kantajaa otti yhteyttä EFDOn sekä komission edustajiin ilmoittaakseen olevansa eri mieltä ja pyytääkseen tiettyjä tietoja ja asiakirjoja sekä sitä, että niiden hakemukset tutkitaan uudelleen. UIP:n edustajat ottivat yhteyttä myös komission jäseneen J. de Deus Pinheiroon, joka on vastuussa muun muassa kulttuuriasioista, ja pyysivät tätä ryhtymään toimenpiteisiin, jotta hakemukset tutkittaisiin uudelleen. Kun UIP:n asianajajalle oli ilmoitettu siitä, että asia oli siirretty kilpailuasioista vastaavalle pääosastolle, tämä kirjoitti lisäksi kilpailuasioista vastaavalle komission jäsenelle K. Van Miertille pyytäen tältä joitakin tietoja. Van Miert korosti vastauksessaan, ettei UIP:lle perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla myönnetyn poikkeusluvan uusimista koskevan hakemuksen käsittelyn ja EFDOn

tukien myöntämistä koskevan menettelyn välillä ollut mitään yhteyttä. Komissio on suullisessa käsittelyssä selittänyt, että tämä Van Miertin toteamus tarkoitti ainoastaan sitä, ettei UIP voisi poikkeusluvan uusimista koskevan hakemuksensa perusteeksi missään tapauksessa vedota sellaiseen EFDOn päätökseen, jolla sille myönnettäisiin lainaa.

— —

20 'UIP:n vastustuksen seurauksena' EFDOn komitea [3] tutki 5.12.1994 edellä mainitut rahoitushakemukset ja päätti hylätä ne. Tämä päätös (jäljempänä riidanalainen päätös) annettiin UIP:lle tiedoksi 10.1.1995 päivätyllä EFDOn kirjeellä.

21 EFDOn ja komission välisestä kirjeenvaihdosta — — käy ilmi, että komissio oli eräänä tarkemmin määrittelemättömänä ajankohtana ehdottanut, että EFDO hylkää kantajien hakemukset sillä perusteella, etteivät ne täyttäneet vaadittuja edellytyksiä, koska yhden levittäjäyhtiön eri tytäryhtiöt eivät olleet 'eri levittäjiä' EFDOn ohjesäännöissä tarkoitetulla tavalla.

22 EFDOn laatiman riidanalaisen päätöksen mukaan hakemukset hylättiin, koska 'Euroopan yhteisöjen komissio ei ollut vielä päättänyt UIP:n tulevasta asemasta Euroopassa. Koska EFDOn lainasopimukset perustuvat siihen, että tuettavia elokuvia esitetään elokuvateattereissa viiden vuoden ajan, oli mahdotonta tehdä muunlaista päätöstä vaikuttamatta UIP:n Euroopan yhteisöjen komissiota vastaan vireille panemaan oikeudenkäyntiin. Lisäksi EFDOn komitean [4] mielestä UIP ei täysin täytä tässä kuvailtuja MEDIA-ohjelman tavoitteita, kun tavoitteena on: ' — — edistää yhteislevitysverkostojen luomista suosimalla sellaisten yritysten välistä yhteistyötä, jotka aiemmin toimivat kukin erikseen kansallisella alueellaan' — — '."

5. Koska kantajien rahoitushakemus hylättiin 10.1.1995 tehdyllä päätöksellä, ne nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kumoamiskanteen riidanalaista päätöstä ja/tai sitä komission toimenpidettä vastaan, jolla se oli kehottanut EFDOa tekemään nämä päätökset. [5] Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— kumoaa riidanalaiset kirjeet ja/tai sen toimenpiteen, jolla komissio kehotti EFDOa tekemään nämä päätökset;

3 — Englanninkielisessä alkuperäisversiossa tämä on "committee", jolla todennäköisesti tarkoitetaan tuomion 8 kohdassa mainittua valintakomiteaa.

4 — Ks. edellinen alaviite.

5 — Kanneperusteet olivat seuraavat: komissio on menettelyllään rikkonut EFDOn ohjesäännöissä määrättyjä valintaperusteita, riidanalainen päätös ei sovi yhteen MEDIA-ohjelman sisällön ja tavoitteiden kanssa ja päätös on riittämättömästi perusteltu.

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

2) toissijaisesti palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi ja määrää, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

6. Komissio vaati, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

8. Komissio vaatii, että yhteisöjen tuomioistuin

— hylkää kanteen

1) hylkää valituksen;

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

2) velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

7. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen hylättyä tämän kanteen 19.2.1998 antamallaan tuomiolla kantajat hakivat tähän tuomioon muutosta 28.4.1998. Valittajat vaativat, että yhteisöjen tuomioistuin

1) kumoaa valituksenalaisen tuomion ja ratkaisee asian asianmukaisesti, hyväksyy valittajien ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämät vaatimukset ja velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut molemmissa oikeusasteissa;

9. Valituksella on kolme perustetta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut virheellisesti, että komissiolla on harkintavaltaa, kun se päättää, myönnetäänkö EFDOn rahoitusta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lisäksi toiminut virheellisesti korvatessaan valituksenalaisessa päätöksessä olevista kahdesta perustelusta toisen perustelun omilla perusteluillaan ja erehtynyt EY 81 artiklan, kun sitä luetaan yhdessä asetuksen N:o 17 [6] kanssa, merkityksen suhteen, koska se on asettanut MEDIA-ohjelmaan perustuvan rahoituksen myöntämisedellytykseksi sen, että poikkeuslupa myönnetään.

6 — 6 päivänä helmikuuta 1962 annettu neuvoston asetus N:o 17 (perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen soveltamisasetus) (EYVL 1962, 13, s. 204).

10. Valittajien kunkin valitusperusteen osalta esittämiä perusteluja tarkastellaan seuraavassa osassa.

D Asian tarkastelu

a) *Harkintavalta*

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

11. Valittajat väittävät ensimmäisessä valitusperusteessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on virheellisesti katsonut, että komissiolla oli harkintavalta, kun se tutki EFDOlle osoitettuja rahoitushakemuksia. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on pitänyt lähtökohtanaan, että tällaista harkintavaltaa voidaan käyttää tutkittaessa rahoitustuen myöntämisedellytyksiä (valituksenalaisen tuomion 91 ja 93 kohta) ja perusteltaessa sen myöntämättä jättämistä (valituksenalaisen tuomion 105 kohta).

12. Rahoitustukia myönnettäessä on kuitenkin mielivaltaisten päätösten välttämiseksi noudatettava sellaisia selkeitä, yhdenmukaisia ja objektiivisia sääntöjä, joilla on etukäteen määritetty ne hakijat, joille etuja voidaan myöntää. Rahoituksen myöntämisedellytykset on tässä tapauksessa määritelty tyhjentävästi EFDOn ohjesäännöissä. Rahoituksen myöntämisedellytyksiä arvioitaessa ei siis voida enää käyttää harkintavaltaa. Koska toimielinten itsensä antamat säännökset ja oikeussäännöt sitovat niitä, komissiokaan ei voinut rahoitustukea evätessään olla ottamatta huomioon EFDOn ohjesäännöissä määrättyjä objektiivisia perusteita eikä vedota harkintavaltaansa sulkiessaan tietyt hakijat pois tuensaajien joukosta. Vaikka näitä ohjesääntöjä on lähtökohtaisesti tulkittava päätöksen 90/685/ETY valossa, tämä ei voi johtaa siihen, että niihin lisätään sellaisia uusia perusteita, joita komissio jossakin yksittäistapauksessa pitää tarpeellisina mainitun päätöksen tavoitteiden toteuttamiseksi. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen lähtökohtana oli mahdollisuus tulkita näitä ohjesääntöjä päätöksen 90/685/ETY tavoitteiden perusteella, mutta sittemmin se teki oikeudellisen virheen katsoessaan, että komissiolla oli harkintavaltaa, joten se loukkasi oikeusvarmuuden ja luottamuksensuojan yleisperiaatteita.

13. Komission mukaan EFDOlle osoitettuja rahoitushakemuksia tutkittaessa käytetään harkintavaltaa, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti todennut. Komission esittämän ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen hyväksymän, rahoituksen myöntämisperusteita koskevan tulkinnan osalta valittajat eivät ole esittäneet sellaisia perusteita, joiden nojalla komission menettely voitaisiin asettaa kyseenalaiseksi. Viimeksi mainittu oli siis perustellusti voinut katsoa, että ainoastaan sellaiset rahoitushakemukset, jotka olivat vähintään kolmen sellaisen levittäjän esittämät, jotka eivät olleet

aikaisemmin toimineet merkittävällä ja pysyvällä tavalla yhteistyössä, täyttivät vaaditut tuensaantiedellytykset.

14. Kieltäytymisperusteiden osalta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on komission mukaan perustellusti katsonut, että komissio voi rahoitusta myöntäessään ottaa huomioon sen, että tällä tuella oli tarkoitus myötävaikuttaa MEDIA-ohjelman tavoitteiden toteuttamiseen, vaikka EFDOn ohjesäännöissä tällaista kieltäytymisperustetta ei nimenomaisesti mainitakaan. Komissio toteaa edelleen, että yhteisöjen tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissio ei saa yhteisön tiettyä oikeussääntöä soveltaessaan rikkoa toista yhteisön voimassa olevaa oikeussääntöä. Vaikka rahoituksen myöntämispäätös ei vaikuttaisikaan EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan mukaiseen poikkeuslupamenettelyyn, komission on varmistettava, että kaikkia yhteisön oikeuden säännöksiä sovelletaan yhdenmukaisesti. Näin ollen komissiolla oli oikeus ottaa huomioon valittajien epävarma oikeudellinen asema, kun se kieltäytyi myöntämästä rahoitusta.

Asian arviointi

15. Kysymystä siitä, oliko komissiolla harkintavaltaa, voidaan tarkastella kahdesta näkökulmasta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että sillä oli harkintavaltaa ensinnäkin, kun se tutki rahoituksen myöntämisperusteita, ja toiseksi, kun se tutki kieltäytymisperusteita.

16. Ensimmäisen ongelman osalta on tutkittava EFDOn ohjesäännöissä [7] hakemusten hyväksyttävyydelle asetettua edellytystä, jonka mukaan " — — vähintään kolmen eri levittäjän, jotka ovat vähintään kolmesta eri [Euroopan] unionin jäsenvaltiosta tai valtioista, joiden kanssa on tehty yhteistyösopimus, — — on sovittava elokuvan esittämisestä elokuvateattereissa — — ".

17. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi tältä osin, että komissiolla ja EFDOlla oli harkintavalta, sillä tätä edellytystä oli tarkasteltava MEDIA-ohjelman tavoitteet huomioon ottaen.

18. Itse tämän määräyksen sanamuodon perusteella ei vielä voida päätellä sellaisen harkintavallan olemassaoloa, jolla voitaisiin tukea komission esittämää tulkintaa, jonka mukaan edellytyksenä on vähintään kolme eri levittäjää, jotka eivät aikaisemmin ole toimineet merkittävällä ja pysyvällä tavalla yhteistyössä. Koska EFDOn ohjesäännöt ja päätös 90/685/ETY kuitenkin ovat yhteisön oikeussääntöjä,

7 — Mainittu edellä 3 kohdassa, valituksenalaisen tuomion 10 kohta.

niitä on arvioitava pätevien tulkintasääntöjen mukaisesti.

19. MEDIA-ohjelman keskeiset tavoitteet mainitaan päätöksen 90/685/ETY [8] 2 artiklassa. Nämä ovat lyhyesti esitettynä Euroopan audiovisuaalisen kapasiteetin vahvistaminen ohjelmien vapaan liikkuvuuden, Euroopan teräväpiirtotelevisiojärjestelmän edistämisen ja sellaisen luovuutta, tuotantoa ja lähetystoimintaa kannustavan politiikan osalta, joka mahdollistaa eurooppalaisen kulttuurin rikkauden ja moninaisuuden kuvastamisen. [9] Lisäksi neuvosto otti päätöstä 90/685/ETY tehdessään huomioon komission mediapolitiikkaa koskevan tiedonannon. Komissio totesi tässä tiedonannossa muun muassa EFDOn käynnistävän ensimmäisen pilottihankkeen, jolla pyrittiin edistämään eurooppalaisten levittäjien yhteistyötä. Tämän avulla voitiin edistää elokuvien myyntiä toisiin maihin ja myötävaikuttaa elokuvatuotannon sisämarkkinoiden suurentumiseen. Lisäksi EFDOn avulla pyrittiin luomaan yhteisjakeluverkostoja suosimalla sellaisten yhtiöiden yhteistyötä, jotka aiemmin toimivat kukin erikseen kotimarkkinoillaan. Tutkittaessa päätöksen 90/685/ETY 14. ja 15. perustelukappaletta, joissa todetaan, että Euroopan audiovisuaalisen teollisuuden olisi päästävä markkinoiden pirstoutuneisuudesta ja että markkinarakenteita sopeutettaessa olisi kiinnitettävä erityistä huomiota pieniin ja keskisuuriin yrityksiin sekä niihin Euroopan maihin, joissa on alhaisempi audiovisuaalinen kapasiteetti, havaitaan, että yhteislevitysverkostojen luomista pidetään erittäin tärkeänä.

20. Näistä perustelukappaleista ilmenee — ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tältä osin esittämien toteamusten mukaisesti — että eräs MEDIA-ohjelman päätavoitteista on edistää Euroopan eri maiden levittäjien yhteydenpitoa ja yhteistyötä. Niistä voidaan myös päätellä, että MEDIA-ohjelmalla on edistettävä uuden elokuvantuotannon kehittymistä Euroopan markkinoille ja erityisesti uusien yhteistyömuotojen luomista näillä markkinoilla toimivien välille.

21. Tämä tavoite ilmenee myös EFDOn ohjesäännöistä, sillä niissä täsmennetään, että vähintään kolmen eri levittäjän, jotka ovat vähintään kolmesta eri unionin jäsenvaltiosta tai valtioista, joiden kanssa on tehty yhteistyösopimus, on sovittava elokuvan esittämisestä elokuvateattereissa.

22. Yhteislevitysverkostojen luominen edistämällä sellaisten yhtiöiden yhteistyötä, jotka aiemmin toimivat kukin erikseen kotimarkkinoillaan, on siis eräs MEDIA-ohjelman keskeisistä tavoitteista.

23. Kuitenkin siltä osin kuin on tarpeen — kuten nyt esillä olevassa asiassa — tulkita EFDOn ohjesäännöissä määrättyjä rahoi-

8 — Ks. edellä 3 kohta, valituksenalaisen tuomion 2 kohta.

9 — Ks. päätöksen 90/685/ETY ensimmäinen perustelukappale.

tuksen myöntämis- ja epäämisedellytyksiä MEDIA-ohjelman tavoitteet huomioon ottaen, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti katsonut, että komissiolla on tältä osin harkintavaltaa. Tämä perustuu erityisesti siihen, että komissio on päätöksen 90/685/ETY 7 artiklan 1 kohdan perusteella vastuussa toimintaohjelman toteuttamisesta. Tämä vastuu tarkoittaa myös sitä, että komission on aina päätöksiä tehdessään pidettävä mielessä ohjelman tavoitteet. Ei voida kiistää, etteikö sillä tässä suhteessa olisi oikeutta valita sellaista tulkintatapaa, jolla parhaiten taataan ohjelman tavoitteiden toteutuminen.

24. On siis syytä todeta, että silloin kun komissio ja EFDO suorittavat niille annettuja tehtäviä, niillä on harkintavaltaa yksittäisiä soveltamisedellytyksiä tulkitessaan. Rahoitustukea koskevan ohjelman toimivuuden takaamiseksi erityisesti rahoituksen myöntämisperusteiden ja prioriteettijärjestyksen sekä epäämisperusteiden on kuuluttava tämän harkintavallan piiriin, jotta käytettävissä olevien rajallisten varojen järkevä ja asianmukainen jakaminen voitaisiin taata.

25. Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 91 ja 93 kohdassa voinut perustellusti katsoa, että komissiolla ja EFDOlla oli harkintavalta rahoitusten myöntämis- ja epäämisperusteiden osalta.

b) *Perustelujen korvaaminen*

26. Valittajat väittävät tässä valitusperusteessaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisessa tuomiossa korvannut komission esittämät perustelut omillaan ja tehnyt näin ollen oikeudellisen virheen. Tämä peruste koskee toimenpidettä, jolla elokuvan Nostradamus rahoittaminen evättiin. Perusteluksi tältä osin esitettiin, ettei komissio ollut vielä päättänyt UIP:n tulevasta asemasta Euroopassa ja ettei muunlaisen päätöksen tekeminen ollut mahdollista vaikuttamatta poikkeuslupamenettelyä koskevaan oikeudenkäyntiin.

Asianosaisten väitteet

27. Valittajat väittävät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen todenneen valituksenalaisen tuomion 100 kohdassa, että elokuvan Nostradamus levittämistä koskevan rahoituksen myöntämisedellytykset olivat täyttyneet. Komissio olisi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olleen oikeudenkäynnin kuluessa tältä osin myöntänyt, että epäämisperuste oli lopultakin ollut UIP:n epävarma taloudellinen tilanne. Tuolloin vireillä ollut EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaan perustunut poikkeuslupamenettely ei ollut hakemusten hylkäämisen välitön syy. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valittajien mukaan todennut näin valituksenalaisen tuomion 101 kohdassa. Tästä huolimatta se on kuitenkin jäljempänä, valituksenalaisen tuomion 119 kohdassa, todennut, että UIP:n kaltainen yksikkö, joka oli asianosaisena kilpailusääntöjen soveltа-

mista koskevassa menettelyssä, ei voinut suoraan eikä välillisesti tytäryhtiöidensä kautta saada lainaa MEDIA-ohjelman perusteella.

28. Valittajat katsovat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin rikkoo tässä EY:n perustamissopimuksen 173 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 230 artikla) ja 190 artiklaa (josta on tullut EY 253 artikla). Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on EY:n perustamissopimuksen 173 artiklan nojalla valvottava komission toimenpiteiden lainmukaisuutta ja tarvittaessa kumottava ne. Se ei kuitenkaan valittajien mukaan ole toimivaltainen vaihtamaan päätöksen perusteluja. EY:n perustamissopimuksen 190 artiklan mukaan komission päätösten perusteleminen kuuluu komissiolle. Yhteisöjen tuomioistuimilla ei voida katsoa olevan tällaista toimivaltaa, sillä muussa tapauksessa tällaisen päätöksen adressaatti ei saisi tehokasta oikeussuojaa.

29. Komissio toteaa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämä riidanalaisen päätöksen kiistanalaisia kohtia koskeva tulkinta ei täysin vastaa sitä tulkintaa, jonka komissio esitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käydyssä oikeudenkäynnissä. Komissio oli viitannut poikkeuslupamenettelyyn vain siltä osin kuin sen perusteella voitiin epäillä UIP:n tytäryhtiöiden lainanmaksukykyä. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli sen sijaan oleellisin osin perustanut käsityksensä epävarmaan oikeudelliseen asemaan. Tällä ei kuitenkaan muutettu komission esittämiä perusteluja. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen menettelyllä ei voida katsoa rikotun EY:n perustamissopimuksen 173 artiklaa, sillä sen esittämä tulkinta on kaikin puolin perusteltavissa. Luottamuksensuojan periaatetta ei myöskään voida katsoa loukatun, sillä valittajat olivat riitauttaneet komission tulkinnan eivätkä ne siis olleet luottaneet tiettyyn täsmälliseen tulkintaan, joka olisi myöhemmin osoittautunut virheelliseksi.

Asian arviointi

30. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 101 kohdassa todennut, että hakemusten hylkäämisen pääasiallinen syy oli se, ettei komissio ollut vielä päättänyt UIP:n tulevasta asemasta Euroopassa ja että oli mahdotonta tehdä muunlaista päätöstä vaikuttamatta poikkeuslupaa koskeneeseen tuomioistuinmenettelyyn. Tähän viitaten se on katsonut, että lainahakemukset on tosiasiallisesti hylätty lähinnä UIP:n ja sen tytäryhtiöiden epävarman aseman vuoksi. Kuten valituksenalaisen tuomion 105 kohdasta ja sitä seuraavista kohdista ilmenee, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin tulkinnut komission päätöksen perusteluja. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin aloittaa tutkimalla komission esittämää väitettä, jonka mukaan UIP:n osallistuminen EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdassa määrätyn poikkeusluvan uusimista koskeneeseen menettelyyn ei ollut aiheuttanut sitä, että EFDO hylkäsi hakemukset, vaan tämä hylkääminen perustui sitä vastoin siihen, ettei ollut varmaa, pystyisivätkö UIP:n tytäryhtiöt maksamaan lainat takaisin.

31. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tulkinnut kilpailuasioista vastanneen komission jäsenen Van Miertin vastauskirjettä siten, että yhteisön kilpailuoikeuden erityisestä näkökulmasta se, että EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla myönnetyn poikkeusluvan uusimista koskevasta UIP:n hakemuksesta ei vielä tässä vaiheessa ollut tehty päätöstä, ei estänyt pyydetyn tuen myöntämistä, koska tuen myöntäminen ei millään tavalla vaikuttanut poikkeuslupamenettelyyn.

32. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen mukaan ongelmaan liittyvät tosiasialliset olosuhteet ovat seuraavat: Kun hylkäävää päätöstä tehtiin, ei ollut vielä varmaa, uusitaanko UIP:n poikkeuslupa. Sitä vastoin oli osoitettu, että UIP:n tytäryhtiöiden tulevaisuus riippui niiden emoyhtiöstä, jonka olemassaolo olisi vaarantunut, jos EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohtaan perustuvaa poikkeuslupaa ei olisi uudistettu. Näissä olosuhteissa oli selvää, etteivät nämä tytäryhtiöt olisi enää kyenneet jatkamaan toimintaansa, jollei komissio uudistaisi UIP:n poikkeuslupaa. [10] Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on päätellyt tästä, että UIP:n ja sen tytäryhtiöiden asema oli tuolloin kerta kaikkiaan epävarma, koska poikkeuslupa oli tarpeen, jotta mahdollisesti EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan vastainen sopimus olisi voitu hyväksyä.

10 — Ks. valituksenalaisen tuomion 103 kohta.

33. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei näin omaksumansa tulkinnan perusteella voinut todeta komission tai EFDOn tehneen minkäänlaista arviointivirhettä, kun ne olivat kieltäytyneet myöntämästä rahoitustukea.

34. Aluksi on syytä todeta, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on sille annetun toimivallan rajoissa tutkittava toimielinten menettelyn lainmukaisuus. Kun se nyt esillä olevassa asiassa tutki tämän, se ei voinut välttyä tulkitsemasta komission riidanalaista päätöstä. Näin menetellessään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin — kuten olen edellä 24 kohdassa jo osoittanut — perustellusti katsoi, että komissiolla ja EFDOlla on lähtökohtaisesti harkintavaltaa, kun ne päättävät rahoitustuen myöntämisestä. Tämä harkintavalta on annettu, sitä on käytetty eikä sitä selvästikään ole ylitetty. Kysymys siitä, tulkitsiko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oikein epäävän päätöksen kiistanalaista kohtaa, on ratkaistava määrittämällä, onko se ainoastaan parannellut perusteluja, mikä ei ole yhteisön oikeuden mukaan kiellettyä, vai onko kyse sittenkin oleellisista uusista kantavista perusteluista.

35. Tältä osin on huomautettava, että kun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tulkitsee tiettyä tekstiä, tämän tulkinnan ei pidä rajoittua tämän tekstin sanamuotoon, vaan sillä on sitä vastoin selvitettävä päätöksentekijän todellinen tahto. Näin

ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin juuri on menetellytkin valituksenalaisessa tuomiossa, sillä se on ensin selvittänyt MEDIA-ohjelman tavoitteet ja sitten verrannut tämän yksittäistapauksen tosiasiallisia olosuhteita näihin tavoitteisiin sekä lopuksi päätellyt, että oikeudellisesta epävarmuudesta johtuen saattoi esiintyä taloudellisia ongelmia, jotka vaarantaisivat lainojen takaisinmaksun. Vaikka komissio painottikin perusteluissaan taloudellisia vaikeuksia, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen omaksuma tulkinta heijastaa myös komission tahtoa evätä tuki näiden vaikeuksien vuoksi. Epäämisen syy — poikkeuslupapäätöksen puuttuminen — ilmenee niin komission kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimenkin esittämästä tulkinnasta. Ainoa eroavuus on tosiseikkojen oikeudellisessa arvioinnissa. Ei kuitenkaan voida väittää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen omaksuma tulkinta on selvästi virheellinen, mielivaltainen tai komission tahdon vastainen.

36. Tästä syystä nyt esillä olevassa asiassa ei voi olla kyse perustelujen vaihtamisesta, sillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on oikeudellista valvontavaltaansa käyttäessään ainoastaan tulkinnut komission päätöstä ja parannellut tämän päätöksen perusteluja lisäämättä niihin oleellisia uusia kantavia perusteluja. Koska uusia perusteluita ei ole esitetty eikä päätöksen asiasisältöä ole muutettu, valittajat eivät voi vedota puolustautumisoikeuksiensa tai luottamuksensuojan periaatteen loukkaamiseen.

c) *EY:n perustamissopimuksen 85 artikla, asetus N:o 17 ja MEDIA-ohjelman tavoitteet*

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

37. Tämän valitusperusteen mukaan valituksenalainen tuomio on virheellisesti perusteltu. Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olikin lähtenyt liikkeelle — toisin kuin silloiset kantajat — päätöksestä, jonka komissio oli tehnyt harkintavaltaa käyttäen ja tulkinnut sitä lainmukaisesti, päätöksen perustelut ovat valittajien mukaan tästä huolimatta oikeudellisesti virheelliset. Yhteisjakeluverkostot kuuluivat yhä edelleen EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, ja tästä seuraa, ettei ennen poikkeuslupapäätöstä MEDIA-ohjelman tavoitteita voitu toteuttaa. EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan ja asetuksen N:o 17 perusteella ei voida päätellä, että sellaiset mahdollisesti kilpailunvastaiset rakenteet, joille ei tuohon mennessä ollut myönnetty poikkeuslupaa, olisivat olleet niin epävarmassa asemassa, etteivät ne tästä syystä voineet saada rahoitustukea. EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa ei aseteta asianomaisille yrityksille minkäänlaista ilmoitusvelvollisuutta ja asetuksessa N:o 17 säädetään ainoastaan jälkikäteen tapahtuvasta valvonnasta. Jos ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämä kanta olisi oikea, valittajien olisi pitänyt tältä osin saada poikkeuslupa jo ennen yhteislevitysverkostojen luomista voidakseen saada rahoitustukea. Näin luotaisiin näiden kahden menettelyn välille sidossuhde, jota sellaisenaan ei kuitenkaan voi olla olemassa. Kilpailuasioista vastuussa ollut

komission jäsen Van Miert on UIP:lle osoitetussa kirjeessä selvittänyt, että poikkeuslupamenettely ei ollut missään yhteydessä EFDOn rahoitustuen myöntämismenettelyn kanssa. Näin on todennut myös komissio ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olleessa oikeudenkäynnissä.

38. Valittajien mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen esittämät perustelut pakottavat hakijat kuitenkin odottamaan poikkeuslupamenettelyn päättymistä, ennen kuin ne voivat saada rahoitustukea. Lisäksi on syytä huomauttaa, ettei komissio aina ryhdy toimenpiteisiin jokaisen EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla tehdyn ilmoituksen vuoksi ja että tällainen menettely kestää keskimäärin jotakin useista kuukausista yli kahteen vuoteen. Kaiken kaikkiaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiamukaisena pitämä menettely on täsmälleen vastoin MEDIA-ohjelman olennaista tavoitetta yhteislevitysverkostojen luomisesta. Nämä verkostot voivat nimittäin aina kuulua EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, ja tästä seuraa, että niin kauan kuin poikkeuslupapäätöstä ei ole tehty, tämän ohjelman tavoitteiden toteuttaminen ei ole mahdollista.

39. Komissio toteaa perusteluissaan ensiksi, että EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdassa tarkoitetut yritysten väliset sopimukset, jotka eivät voi saada saman artiklan 3 kohtaan perustuvaa poikkeuslupaa, ovat kiellettyjä ja niitä on pidettävä mitättöminä. Tästä seuraa, että tällaisia sopimuksia tehneiden yritysten asema on oikeudellisesti epävarma. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti katsonut, että komission on otettava myös nämä seikat huomioon, kun se myöntää sellaista rahoitustukea, josta nyt esillä olevassa asiassa on kyse. Myös komission jäsenen Van Miertin kirjettä voidaan tulkita samalla tavalla. Tästä kirjeestä ilmenee, ettei poikkeuslupamenettelyn vireilläolo lähtökohtaisesti estä rahoitustuen myöntämistä. Jos hakijoille kaikesta huolimatta ei myönnetä rahoitusta, MEDIA-ohjelman tavoitteet eivät kuitenkaan vaarannu, koska ne voidaan taata myöskin rahoittamalla muita sellaisia hakijoita, joiden asema on oikeudellisesti selvempi. MEDIA-ohjelman yhteydessä tapahtuneella yhteistyöllä ei sitä paitsi rikota EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa, joten valittajien tältä osin esittämiä perusteluja ei voida hyväksyä. Tämäkin valitusperuste on komission mukaan hylättävä.

Asian arviointi

40. Nyt tutkittava kysymys koskee sitä, saiko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perustellusti pitää lähtökohtanaan sitä, että komissio voi evätä rahoitushakemuksen sillä perusteella, että hakijoiden asema oli oikeudellisesti epävarma, koska poikkeuslupaa ei ollut myönnetty.

41. Tältä osin on ensin syytä huomauttaa, että epäämispäätöstä tehdessään komissio on käyttänyt harkintavaltaansa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tältä osin perustellusti todennut, ettei se ollut ylittänyt tätä valtaa. Tämä tarkoittaa sitä, ettei komissio ole vääristellyt tai arvioinut ilmeisen virheellisesti tosiseikkoja eikä syyllistynyt harkintavallan väärinkäyttöön tai menettelysääntöjen rikkomiseen. [11] Tuomioistuimen harjoittama valvonta rajoittuu tässä suhteessa sen tutkimiseen, onko yhteisön viranomainen toimenpidettä toteuttaessaan tehnyt ilmeisen arviointivirheen tai käyttänyt väärin harkintavaltaa taikka onko tämä viranomainen selvästi ylittänyt harkintavaltansa rajat. [12]

42. Kuten olen jo edellä 30—36 kohdassa osoittanut, rahoitustuen epääminen oli mahdollista UIP:n epävarman oikeudellisen aseman perusteella. Valittajat ovat sinänsä oikeassa siinä, että EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohta (poikkeukset) ja EFDOn ohjesääntöjen rahoitustukien myöntämistä koskevat määräykset ovat toisistaan riippumattomia. Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että komissio saisi tätä päätöstä tehdessään olla ottamatta huomioon tiettyjä perustamissopimuksen määräyksiä, erityisesti kilpailusääntöjä. Perustamissopimuksen tarkoituksen ja tavoitteiden vastaista olisi menettely, jossa komissio tukisi yhteismarkkinoille EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan perusteella mahdollisesti soveltumattomia rakenteita myöntämälle niille lainan. Päätöksen 90/685/ETY 24:nnen ja 25:nnen perustelukappaleen mukaan MEDIA-ohjelman tavoitteena on myös toteuttaa elokuvatuotannon sisämarkkinat. Näidenkin markkinoiden on perustuttava EY:n perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdalla suojattuun vääristymättömään kilpailuun. Tätä tavoitetta ei kuitenkaan voida saavuttaa, jos komissio myöntää rahoitustukea yrityksille, jotka ovat tehneet yhteismarkkinoille soveltumattomia sopimuksia. Näin ollen päättäessään rahoituksen myöntämisestä komission oli otettava huomioon, että tietyt taloudelliset toimijat saattoivat aiheuttaa kilpailun esteitä yhteismarkkinoilla.

43. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa tältä osin valituksenalaisen tuomion 105 kohdassa, että lainan myöntäminen olisi ollut ilmeisestikin ristiriidassa yhtäältä sen täysin ymmärrettävän edellytyksen kanssa, jonka mukaan komissio ei voi tukea mahdollisesti kilpailusääntöjen vastaisia yritysrakenteita. Toisaalta se viittaa myös MEDIA-ohjelman keskeiseen tavoitteeseen, jonka mukaan on rohkaistava voimakkaan ja haasteista selviävän eurooppalaisen audiovisuaalisen teollisuuden kehitystä. Kun otetaan huomioon varojen rajoitettu määrä, [13] lainan myöntäminen valittajille olisi nyt esillä olevassa asiassa aiheuttanut sen, että toiset yritykset, joiden toiminta kiistatta oli kilpailusääntöjen mukaista ja jotka halusivat ja olivat kykeneviä luomaan jakeluverkoston tai kehittämään sitä, eivät olisi saaneet yhteisön rahoitusta.

11 — Arviointivirheen käsitteen osalta ks. myös asia C-225/91, tuomio 15.6.1993 (Kok. 1993, s. I-3203, 25 kohta).

12 — Asia C-120/97, Upjohn Ltd., tuomio 21.1.1999 (Kok. 1999, s. I-223, 34 kohta, jossa lisää viittauksia muihin asioihin).

13 — Ks. edellä 3 kohta, valituksenalaisen tuomion 8 kohta.

44. Tästä syystä on syytä todeta, ettei ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisessa tuomiossa esittämillä perusteluilla rikota EY:n perustamissopimuksen 85 artiklaa eikä asetusta N:o 17. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lainmukaisesti katsonut, että komission on myös elokuvateollisuuden edistämiseen tarkoitettuja tukia myöntäessään otettava erityisesti huomioon perustamissopimuksen kilpailua koskevat määräykset. Käyttäessään nyt esillä olevassa asiassa harkintavaltaansa komissio siis saattoi perustellusti kieltäytyä myöntämästä rahoitustukea. Tästä syystä myös kolmas valitusperuste on hylättävä.

45. Valitus on tästä syystä kokonaan hylättävä perusteettomana.

Oikeudenkäyntikulut

46. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdassa, jota 118 artiklan mukaan sovelletaan valituksen käsittelyyn, määrätään, että asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Komissio on vaatinut, että valittajat velvoitetaan korvaamaan sen oikeudenkäyntikulut. Koska valittajat ovat hävinneet asian, ne velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

E Ratkaisuehdotus

47. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) Valittajat velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.